

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 11.12.2020
№ КПУМ/26-20)

СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ПРОДАЖ І ЗАПАСИ ТОВАРІВ (ПРОДУКЦІЇ) В ОПТОВІЙ ТОРГІВЛІ" 2.03.03.06

електронна пошта:

L.Pavlyk@ukrstat.gov.ua

телефон:

(044) 287-50-55

керівник державного

статистичного спостереження:

Павлик Л. М.

Зміст

	Стор
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	5
2.3. Своєчасність та пунктуальність	6
2.4. Доступність та зрозумілість.....	7
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	10
3. Заключна частина.....	11

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – ДСС, спостереження), а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначені розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення ДСС є формування статистичної інформації щодо оптового продажу товарів підприємствами оптової торгівлі для інформаційного забезпечення аналізу розвитку оптової торгівлі в Україні.

У 1999 році з метою вивчення інфраструктури оптового ринку, формування переліку підприємств оптової торгівлі, створення інформаційної бази і організації статистичного спостереження за ринково-орієнтованою сферою оптової торгівлі в Україні було проведено перепис підприємств оптової торгівлі. У 2000 році було запроваджено державне статистичне спостереження.

За час проведення ДСС зазнало змін у частині програми (переліку показників), охоплення статистичних одиниць, періодичності подання та використання класифікаторів.

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.03 "Внутрішня торгівля".

Показники спостереження розробляються з урахуванням європейських вимог до статистичної інформації у сфері торгівлі. ДСС базується на рекомендаціях, визначених у Регламенті Ради (ЄС) № 1165/98 від 19.05.1998 (зі змінами) щодо короткотермінової статистики підприємств (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1998/1165/oj>).

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є Закон України "Про державну статистику" та щорічний план державних статистичних спостережень, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України.

Порядок проведення ДСС визначений Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження "Продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – Методологічні положення), затвердженими наказом Держстату від 25.02.2015 № 65 (зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 05.02.2019 № 46), та Методологічними положеннями щодо вибіркового статистичного спостереження підприємств оптової торгівлі, затвердженими наказом Держкомстату від 30.12.2009 № 507, які розміщені на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та

класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Внутрішня торгівля".

Джерелами інформації ДСС є дані за формами № 1-опт (квартальна) "Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі" (далі – форма № 1-опт (квартальна)) та № 1-опт (місячна) "Звіт про обсяг оптового товарообороту" (далі – форма № 1-опт (місячна)), які розміщені на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Для респондентів"/"Альбом форм державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Внутрішня торгівля", а також дані державного статистичного спостереження "Зміни цін виробників промислової продукції".

Основні статистичні продукти, в яких оприлюднюються результати ДСС, розміщуються на офіційному вебсайті Держстату:

статистична інформація щодо оптової торгівлі – у розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Внутрішня торгівля" та "Багатогалузева статистична інформація"/"Регіональна статистика"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Внутрішня торгівля";

статистичні збірники "Статистичний щорічник України", "Україна у цифрах" – у розділі "Статистична інформація"/"Публікації"/"Комплексна статистика".

Інформація за результатами спостереження також поширюється на офіційних вебсайтах територіальних органів Держстату.

За результатами ДСС органи державної статистики надають у зведеному знеособленому вигляді статистичну інформацію на запити користувачів у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

Спостереження було запроваджено для інформаційного забезпечення потреб користувачів у статистичній інформації щодо оптової торгівлі. Його результати використовуються для аналізу розвитку оптової торгівлі в Україні.

Показниками ДСС є:

оптовий товарооборот підприємств оптової торгівлі;

оптовий товарооборот продажу підприємствами оптової торгівлі товарів, що вироблені на території України;

оптовий товарооборот продажу підприємствами оптової торгівлі товарів іншим підприємствам оптової торгівлі;

обсяг оптового продажу підприємств оптової торгівлі (у натуральному вираженні);

запаси товарів на підприємствах оптової торгівлі (у натуральному та вартісному вираженні);

ланковість перепродажу підприємствами оптової торгівлі товарів іншим підприємствам оптової торгівлі;

індекс фізичного обсягу оптового товарообороту підприємств оптової торгівлі (до відповідного періоду попереднього року).

Одиницею спостереження є підприємство.

ДСС охоплює підприємства оптової торгівлі, основний вид економічної діяльності яких за КВЕД належить до розділів 45, 46 (крім груп/класу 45.2, 45.32, 46.1) секції G "Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів".

Спостереження проводиться чотири рази на рік за розширеним переліком показників та за товарними групами, а також дванадцять разів на рік – за показником щодо оптового товарообороту підприємств оптової торгівлі.

При проведенні ДСС використовуються національні класифікатори, а саме: Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікація інституційних секторів економіки України (KICE), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікатор організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Номенклатура товарів внутрішньої торгівлі (НТБТ).

Результати спостереження органи державної статистики узагальнюють за місцезнаходженням (юридичною адресою) підприємства – у цілому по Україні та регіонах, за товарними групами, за видами економічної діяльності; по регіону в цілому та за товарними групами.

Динаміка основних статистичних показників ДСС спостерігається з 2001 року.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Це спостереження є несучільним та проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів, які залучаються до проведення ДСС, та з використанням результатів проведення іншого ДСС.

Респондентом спостереження є юридична особа.

Формування генеральної сукупності, сукупностей одиниць, які безпосередньо будуть досліджуватись, і переліків респондентів ДСС здійснюється на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі Реєстру статистичних одиниць (РСО) (у частині статистичного реєстру підприємств (СРП)) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають таким критеріям:

інституційний сектор економіки відповідно до KICE: S.11 "Нефінансові корпорації";

тип статистичної одиниці: підприємство;

організаційно-правова форма господарювання за кодами КОПФГ: 110-193, 230-270, 310-350, 510-590;

вид економічної діяльності згідно з КВЕД: групи/класи 45.1, 45.31, 45.40, 46.2-46.7, 46.9.

Сукупність одиниць, яка буде безпосередньо вивчатись за формою № 1-опт (квартальна), формується методом відбору з генеральної сукупності одиниць (з урахуванням причин невідповідей), які відповідають умовам, визначеним Методологічними положеннями.

Сукупність одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись за формою № 1-опт (місячна), формується на основі сукупності одиниць за формою № 1-опт (квартальна) шляхом стратифікованого систематичного відбору 20% підприємств згідно з правилами, викладеними в Методологічних положеннях.

З метою забезпечення повноти та репрезентативності даних за показниками на державному та регіональному рівнях щоквартально за I, II, III квартали та щомісячно з лютого по жовтень (за необхідності) поточного року на державному рівні здійснюється актуалізація сукупностей одиниць спостереження та переліків респондентів ДСС.

Причинами актуалізації сукупностей одиниць ДСС, які безпосередньо будуть досліджуватись, є події, які відбулися з одиницями через злиття, поділ, виділ, перетворення, зміна ідентифікаційних та класифікаційних ознак одиниць.

Джерелом інформації для актуалізації сукупностей одиниць, які безпосередньо будуть досліджуватись, є інформація з РСО (у частині СРП) станом на 01 число кожного місяця звітного року.

Отримана від респондентів первинна інформація перевіряється на повноту її введення, проводяться арифметичні та логічні контролю первинних даних, які здійснюються автоматично засобами електронної обробки. У разі виявлення помилок дані доопрацьовуються з респондентами та коригуються.

Для забезпечення точності даних, зокрема, аналізується рівень надання звітів респондентами, які залучаються до проведення ДСС, та причини їх ненадання. Аналіз причин неподання свідчить, що переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язана з об'єктивними причинами. Так, у I-II кварталах 2020 року рівень відповідей респондентів за формою № 1-опт (квартальна) складає близько 67%, за формою № 1-опт (місячна) у середньому за 2020 рік – 83%. Більша частина з тих, хто не прозвітував, на момент обстеження не були знайдені за наявними контактами, не здійснювали вид економічної діяльності, який спостерігається, або тимчасово призупинили економічну діяльність.

При проведенні спостереження методи компенсації відсутніх даних не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються. Перегляд статистичної інформації за цим ДСС здійснюється за результатами року.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначаються планом державних статистичних спостережень, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату розміщені Каталог статистичних публікацій та Календар оприлюднення інформації (у розділі "Діяльність"/"Плани та графіки роботи"), де зазначені відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами ДСС здійснюється у такі терміни:

Збір первинних даних	Обробка даних	Аналіз зведених даних	Поширення / перше оприлюднення статистичної інформації
Форма № 1-опт (місячна) "Звіт про обсяг оптового товарообороту"			
не пізніше 4 числа місяця, наступного за звітним	до 12 дня місяця, наступного за звітним	до 20 дня місяця, наступного за звітним	на 21-23 день місяця, наступного за звітним
Форма № 1-опт (квартальна) "Звіт про продаж і запаси товарів (продукції) в оптовій торгівлі"			
не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним періодом	до 64 дня після звітного періоду; за рік – до 76 дня після звітного року	до 74 дня після звітного періоду; за рік – до 86 дня після звітного року	на 75-76 день після звітного періоду; за рік – на 87 день після звітного року

Ураховуючи якість інформації, її корисність і затребуваність користувачами, попередні та остаточні дані оприлюднюються на офіційному вебсайті Держстату в терміни, визначені планом державних статистичних спостережень, із відповідною відміткою щодо їхнього статусу при поширенні.

За весь час проведення ДСС випадків порушення термінів поширення статистичних продуктів не було.

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються у терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Метадані ДСС розміщено на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Діяльність Служби"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень".

Результати спостереження розміщуються у вільному доступі у форматі *.xls на офіційному вебсайті Держстату та у форматах *.doc, *.pdf на сайтах його територіальних органів (www.ukrstat.gov.ua/work/region.html) у відповідних статистичних продуктах (статистична інформація, експрес-випуск) та надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів. Дані, що оприлюднюються на вебсайтах ТОД, узгоджені з даними, які публікує Держстат.

Контакти для отримання додаткової інформації про результати спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м.Київ, вул. Шота Руставелі, 3;

телефон: (044) 287–50–55;

електронна пошта: L.Pavlyk@ukrstat.gov.ua, office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287–06–72, факс 235–37–39;

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремих випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, одиниць спостереження, методів збору та обробки даних, методологічних підходів, що забезпечує зіставну динаміку показників ДСС як у цілому по Україні, так і по регіонах.

Зміст показників спостереження не зазнавав змін. Це дозволяє проводити порівняння у динаміці.

Водночас відбулося декілька змін, які в окремих випадках вплинули на зіставність показників:

з 2002 року формування та оприлюднення показника щодо оптового товарообороту здійснювалося за Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД) (ДК 009:96), починаючи з 2006 року – за КВЕД (ДК 009:2005), а з 2013 року – за КВЕД (ДК 009:2010). Показник спостереження є найбільш зіставним у межах періоду, в якому діяла одна класифікація;

з 2006 року формування та оприлюднення показників у розрізі товарних груп відбувалося відповідно до Номенклатури продукції промисловості,

починаючи з 2011 року – Статистичної класифікації продукції, а з 2020 року – Номенклатури товарів внутрішньої торгівлі. Показники спостереження є найбільш зіставними в межах періоду, в якому діяла одна класифікація;

з 2014 року дані ДСС не враховують тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частину тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Результати ДСС за показником щодо оптового товарообороту підприємств оптової торгівлі за видами економічної діяльності узгоджуються з результатами за показником щодо обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) ДСС "Структурні зміни в економіці України та її регіонів".

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, отриманої за результатами ДСС, є органи державної влади та місцевого самоврядування, бізнес (підприємства, установи та організації), науковці та дослідники, засоби масової інформації, громадські організації, міжнародні організації, громадяни.

Задоволеність потреб користувачів статистичної інформації оцінюється шляхом опитування, а також на підставі аналізу запитів і пропозицій користувачів.

У червні 2020 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації зі статистики оптової торгівлі, а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Основні висновки за результатами опитування:

34% опитаних зазначили, що статистична інформація з тематики опитування є основою або важливою складовою їхньої діяльності та 59% – додатковою інформацією;

66% користувачів використовують статистичну інформацію з тематики опитування для аналізу й прогнозування соціально-економічного розвитку країни та регіонів, 35% – для моніторингу виконання загальнодержавних та регіональних програм розвитку, 21% – для розробки концепцій, програм, законодавчих та нормативно-правових актів, інших документів, 11% – для наукових досліджень, 10% – для здійснення міжнародних порівнянь;

від 70% до 78% користувачів дали оцінку "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості даних щодо показників з тематики опитування. При цьому найбільш важливим критерієм якості статистичної інформації користувачі визначили "Точність/Надійність", на другому – "Відповідність/Релевантність", на третьому – "Доступність та Зрозумілість", на четвертому – "Послідовність/Узгодженість та Зіставність/Порівняність", на п'ятому – "Своєчасність та пунктуальність";

81% опитаних дали позитивну оцінку інформаційній підтримці користувачів статистичної інформації.

Більш детальна інформація про результати проведення анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, розміщеному на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів згідно з Методикою вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженою наказом Держстату від 14.05.2013 № 149.

У цілому по Україні у 2020 році звітне навантаження на респондентів за формою № 1-опт (місячна) порівняно з 2019 роком зменшилось на 7,3%, за формою № 1-опт (квартальна) – на 9,4% за рахунок зменшення кількості респондентів (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 1-опт (місячна) становлять 55 хв, форми № 1-опт (квартальна) – 2 год. 48 хв. Більшості із числа опитаних респондентів (89% за формою № 1-опт (місячна) та 71% за формою № 1-опт (квартальна)) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форми.

Індекс задоволеності респондентів за формою № 1-опт (місячна) становив 94%, за формою № 1-опт (квартальна) – 85% (при середньому значенні показника по державних статистичних спостереженнях – 89%).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державних статистичних спостережень передбачено подання електронного звіту. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді у I кварталі 2020 року, за формою № 1-опт (квартальна) становила 91%, за формою № 1-опт (місячна) – 97,3%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, затверджених наказом Держстату від 15.02.2017 № 41, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами реалізуються такі заходи:

1) захист первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику" та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного статистичного показника.

Загроза розкриття первинних даних визначається за правилами порогового значення, у разі невиконання яких зведені підсумки не оприлюднюються.

Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

За період, що пройшов з часу підготовки попереднього звіту з якості, для проведення вибіркового спостереження за формою № 1-опт (місячна) була розроблена та затверджена нова Методика формування вибіркової сукупності для проведення обстеження підприємств оптової торгівлі та поширення його результатів на генеральну сукупність (далі – Методика), затверджена наказом Держстату від 30.12.2019 № 443. Методика містить опис плану (дизайну) вибірки, принципи та порядок здійснення комплексу робіт із формування та поширення на державному рівні даних вибіркової сукупності одиниць підприємств на генеральну сукупність, а також методи оцінювання показників цього обстеження з урахуванням особливостей дизайну.

У 2020 році запроваджено в статистичну практику Номенклатуру товарів внутрішньої торгівлі, яка гармонізована зі Статистичною класифікацією продукції за видами економічної діяльності ЄС (CPA, ver. 2.1) та розроблена на підставі Опису торгівлі за каналами розподілу продукції (Trade Described by Products Traded (by CPA 2.1 Products)), а також розроблено проєкт оновлених методологічних положень з організації цього ДСС.

З 2021 року планується формування й розповсюдження даних вибіркової сукупності згідно з наведеною Методикою та переведення форми № 1-опт (місячна) до Інтегрованої системи статистичної інформації (ICSI).